

ZAŁĄCZNIK 3

SPORTY ZUNIFIKOWANE (UNIFIED SPORTS™)

SEKCJA A – DEFINICJA SPORTÓW ZUNIFIKOWANYCH

Sporty zunifikowane są oficjalnym programem Olimpiad Specjalnych, który łączy w przybliżeniu równą liczbę osób z niepełnosprawnością intelektualną (zawodników Olimpiad Specjalnych) z rówieśnikami bez niepełnosprawności intelektualnej (partnerzy) w drużynach sportowych, na treningach i zawodach.

Program sportów zunifikowanych przynosi najlepsze rezultaty wówczas gdy zawodnicy oraz ich partnerzy dobierani są ze względu na ich sprawność i wiek. W zależności od dyscypliny sportu lub konkurencji, w których realizowany jest program sportów zunifikowanych, jest możliwe zróżnicowanie umiejętności, podobnie należy uwzględniać kwestie wieku zawodników i partnerów (patrz dane w tabeli w Sekcji F).

Konkurencje w ramach programu sportów zunifikowanych są podane w ramach dyscyplin w Oficjalnych Przepisach Sportowych Special Olympics.

- Sporty zunifikowane poszerzają gamę możliwości jaką dają Olimpiady Specjalne zawodnikom i partnerom, którzy znajdą w sportach zunifikowanych nowe wyzwania.
- Sporty zunifikowane pomagają w integracji, zmniejszają bariery, które latami oddzielały ludzi z niepełnosprawnością intelektualną od innych.
- Sporty zunifikowane dają cenną możliwość uczestnictwa w aktywności ruchowej dla tych, którzy nie są obecnie zaangażowani w Olimpiady Specjalne lub inne programy sportowe.
- Program sportów zunifikowanych został stworzony i rozwinięty poprzez Olimpiady Specjalne ażeby spopularyzować ogólną misję Olimpiad Specjalnych.

W całym tekście załącznika są odnośniki do ZAWODNIKÓW (osób z niepełnosprawnością intelektualną) i PARTNERÓW (osób bez niepełnosprawności intelektualnej). Te określenia są konieczne do rozróżnienia obu grup w teoretycznych rozważaniach w tej publikacji. Jednakże nie należy zachęcać do odrębnego określania tych grup i zalecane jest, aby wszystkich uczestników określono jako członków drużyny (zawodników).

SEKCJA B – FILOZOFIA PROGRAMU

Drużyny w sportach zunifikowanych muszą być dobrane są w taki sposób, aby zapewnić wszystkim jej uczestnikom takie możliwości w zakresie treningu i współzawodnictwa, które ich motywują i w pełni angażują. Taki dobór drużyny prowadzi wszystkich jej członków do doskonalenia w zakresie uprawianej dyscypliny sportu, podniesienia poziomu zadowolenia ze swojej osoby, a wszystkim uczestnikom drużyny zapewnia uzyskanie równego statusu oraz przyczynia się do nawiązywania nowych przyjaźni.

Motto sportów zunifikowanych brzmi: **„Podczas zawodów jesteśmy członkami tej samej drużyny; po zawodach jesteśmy przyjaciółmi”**

SEKCJA C – CELE

Koncepcja programu sportów zunifikowanych stanowi rozszerzenie celów Special Olympics o kontakty z pełnosprawnymi rówieśnikami, członkami rodzin, kolegami ze szkół integracyjnych, na gruncie treningów i zawodów sportowych. Stworzono ten program w następujących celach aby:

1. Skoncentrować działania zawodników „z” i „bez” niepełnosprawnością intelektualną na wspólne rozwijanie umiejętności sportowych poprzez grę w jednej drużynie, wspólną rywalizację.
2. Umożliwić zapewnienie atrakcyjnej możliwości spędzania czasu osobom z niepełnosprawnością intelektualną, które aktualnie nie są jeszcze zaangażowane w programie Special Olympics, a szczególnie z lekką niepełnosprawnością, w takich społecznościach lokalnych, w których nie ma odpowiedniej liczby osób z niepełnosprawnością do stworzenia drużyny, do przeprowadzenia rywalizacji.
3. Przygotować bardziej sprawne osoby z niepełnosprawnością intelektualną do uczestnictwa w rozgrywkach regularnych drużyn szkolnych i klubów sportowych.
4. Zwiększać świadomość publiczną na temat możliwości fizycznych oraz ducha sportowego osób z niepełnosprawnością intelektualną.
5. Rozwijać przyjaźnie pomiędzy osobami z niepełnosprawnością intelektualną i w normie intelektualnej.
6. Podwyższać poziom samooceny i poczucia własnej wartości u osób z niepełnosprawnością intelektualną.

SEKCJA D – ZASADY SPORTÓW ZUNIFIKOWANYCH

Cele sportów zunifikowanych są osiągnięte tylko wówczas gdy zastosowane będą następujące zasady:

- Zasada gotowości i bezpieczeństwa – uczestnicy powinni posiadać taki poziom umiejętności do współpracy w ramach drużyny sportów zunifikowanych, w wyniku której nie powstanie żadne niebezpieczeństwo kontuzji, lub doznania urazów
- Zasada wyrównanego składu drużyny – wszyscy członkowie drużyny sportów zunifikowanych (zawodnicy Olimpiad Specjalnych i ich partnerzy) powinni być w zbliżonym wieku oraz posiadać podobne możliwości (istnieje możliwość zróżnicowania w niektórych dyscyplinach – patrz tabela w Sekcji F). Podstawowym założeniem sportów zunifikowanych jest to, że każdy członek drużyny powinien posiadać takie umiejętności i możliwości, aby móc wnieść taki sam wkład do osiągnięć swojej drużyny.

- Zasada prowadzenia drużyny przez trenera – drużyny sportów zunifikowanych powinny trenować pod opieką wyszkolonego trenera, zaznajomionego z zasadami sportów zunifikowanych oraz z przepisami, strategiami i wymaganiami treningowymi danej dyscypliny sportu.
- Przepisy – Wszystkie zawody w ramach sportów zunifikowanych powinny być przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi Oficjalnymi Przepisami Sportowymi Special Olympics, z zaangażowaniem wykwalifikowanych sędziów.
- Zasada treningu i współzawodnictwa – Wszyscy członkowie drużyny sportów zunifikowanych powinni odbyć co najmniej ośmiotygodniowe przygotowanie treningowe (ćwiczenia, współzawodnictwo na treningu) przed zawodami regionalnymi i ogólnopolskimi

SEKCJA E – SPOSÓB PRZEPROWADZANIA ZAWODÓW I OGÓLNE PRZEPISY SPORTÓW ZUNIFIKOWANYCH

- Wszelkie zasady i przepisy w Olimpiadach Specjalnych stosują się w sposób równy do zawodników, jak i do partnerów.
- Zawody odbywają się zgodnie z Oficjalnymi Przepisami Sportowymi Special Olympics. Szczegółowe przepisy dotyczące sportów zunifikowanych (takie jak wymagana do zawodów liczba zawodników oraz partnerów) zawarte są w ramach przepisów dotyczących każdej dyscypliny sportu.
- Poszczególne drużyny sportów zunifikowanych będą rywalizowały w czasie zawodów wraz z innymi drużynami sportów zunifikowanych zgodnie z ustalonymi procedurami dotyczącymi podziału na grupy w Olimpiadach Specjalnych (uwzględniając kategorie wiekowe i poziom sprawności).
- W sportach zunifikowanych stosuje się oficjalne nagrody Olimpiad Specjalnych tak jak w innych zawodach Olimpiad Specjalnych. Są one przekazywane zarówno zawodnikom jak i partnerom w zgodzie z ustanowionymi procedurami wręczenia nagród określonymi w Oficjalnych Przepisach Sportowych Special Olympics.
- Pełne zaangażowanie wszystkich członków drużyny – zespół zunifikowany musi być tak zorganizowany, aby wszyscy zawodnicy tworzący drużynę (zawodnicy, partnerzy) byli w pełni zaangażowani w grze. Zespół, który zdaniem członków Komisji Regulaminowej w trakcie zawodów minimalizuje lub nie angażuje wszystkich zawodników, powinien być zdyskwalifikowany i może być odsunięty od dalszych rozgrywek. W takim przypadku otrzymuje wstążkę uczestnictwa.

Przykłady łamania przepisu o pełnym zaangażowaniu wszystkich członków drużyny:

- w koszykówce – gdy specjaliści partnerzy zdobywają więcej niż 80% punktów,
 - piłce nożnej – gdy specjaliści partnerzy są jedynymi, którzy są w posiadaniu piłki w sytuacjach bramkowych,
 - zawsze gdy partnerzy zachowują się na boisku bardziej jak trenerzy niż „współgracze”,
 - zawsze wtedy, gdy specjaliści partnerzy kontrolują większość gry w krytycznych momentach meczu,
 - zawsze, gdy specjaliści partnerzy nie trenują i ćwiczą regularnie ze specjalnymi sportowcami i pokazują się na dzień lub w dniu zawodów,
 - zawsze gdy specjaliści partnerzy muszą zdecydowanie obniżyć swój poziom gry aby nie zdominować gry,
 - zawsze gdy wszyscy specjaliści sportowcy są lepsi lub wszyscy są gorsi od specjalnych partnerów.
- W sportach zunifikowanych nie może uczestniczyć osoba, która jednocześnie bierze udział w rozgrywkach sportu regularnego w danej dyscyplinie, w jakiegokolwiek lidze lokalnej, regionalnej czy innej.

SEKCJA F – DOBÓR CZŁONKÓW DRUŻYNY

Kluczową sprawą w pomyślnym stworzeniu drużyny sportów zunifikowanych jest właściwie przeprowadzony wybór członków drużyny (zawodników specjalnych oraz partnerów specjalnych). Poniżej przedstawiamy główne zagadnienia związane z tym tematem.

1. Tworzenie drużyny pod względem poziomu sprawności i umiejętności – drużyny sportów zunifikowanych funkcjonują najlepiej wówczas gdy wszyscy członkowie drużyny posiadają podobne umiejętności sportowe. Partnerzy posiadający zdolności o wiele przewyższające zdolności innych członków drużyny stają się albo osobami przejmującymi kontrolę nad rozgrywką, albo stają się czynnikiem powodującym przystosowanie się innych członków poprzez unikanie współzawodniczenia z ich możliwościami. W obydwu sytuacjach, cele wzajemnej współpracy oraz pracy zespołowej nie zostają w pełni zrealizowane a cała drużyna pozbawiona doświadczenia rzeczywistego współzawodnictwa. W niektórych dyscyplinach, ze względu na trudności w tworzeniu drużyn jest dopuszczalne zróżnicowanie poziomu sprawności (patrz dane w tabeli), ale nawet w tych dyscyplinach jednakowy poziom sprawności członków drużyny jest preferowany.

2. Tworzenie drużyny ze względu na wiek – Wszyscy członkowie drużyny powinni być w zbliżonym wieku. Dla uczestników w wieku 21 lat i poniżej różnica wiekowa nie powinna przekraczać przedziału 3-5 lat, a dla zawodników w wieku 22 lat i powyżej, taka różnica powinna zamykać się w przedziale 10-15 lat. W niektórych dyscyplinach, ze względu na trudności w tworzeniu drużyn jest dopuszczalne zróżnicowanie poziomu wiekowego (patrz dane w tabeli poniżej), ale nawet w tych dyscyplinach jednakowy wiek członków drużyny jest preferowany.
3. Gotowość – Wszyscy członkowie drużyny powinni posiadać umiejętności pozwalające im na podejmowanie współzawodnictwa w danej dyscyplinie sportu. Nie każdy zawodnik posiada umiejętności umożliwiające mu uczestniczenie w drużynie sportów zunifikowanych. Bycie członkiem drużyny sportowej wymaga zrozumienia idei pracy zespołowej, strategii, taktyki oraz zasad działania zespołowego, jak też posiadania umiejętności niezbędnych do pomyślnego współzawodnictwa w danej dyscyplinie sportu.
4. Równy status członków zespołu – Wszyscy członkowie drużyny powinni mieć podobny status. Partnerom nie powinno się sugerować przejmowania inicjatywy oraz nie powinno przekazywać się im roli „trenera”. Zawodnicy powinni być uważani za członków drużyny, którzy pracują wspólnie aby osiągnąć cele stojące przed drużyną. Mając na uwadze ten równy status, nie zaleca się wprowadzania rodziców bądź członków personelu do drużyny w charakterze jej członków, jako że osoby te są postrzegane jako autorytety przez wszystkich innych członków drużyny. Co więcej, nie zaleca się trenerom wprowadzania żadnych osób, które w poprzedzającym, pięcioletnim okresie brały już udział we współzawodnictwie sportowym w danej dyscyplinie. Nie poleca się również trenerom dokonywania wyboru członków drużyny reprezentacyjnej o wysokim poziomie. Osoby te mogłyby z powodzeniem spełniać rolę trenerów.
5. Aktywizowanie i tworzenie drużyny w oparciu o szeroką podstawę – drużyny sportów zunifikowanych stwarzają możliwość wyboru dla tych zawodników z niepełnosprawnością intelektualną, którzy zostali wcześniej wyłączeni z uczestnictwa w wydarzeniach sportowych. Jednostki z nieznacznie niepełnosprawnością intelektualną, funkcjonujące w strukturach społecznych lub w systemach szkolnych mogą być idealnymi kandydatami na członków drużyn sportów zunifikowanych. Istnieje również ogromna liczba osób bez niepełnosprawności intelektualnej, które zostały odsunięte od możliwości uprawiania czynnego, zorganizowanego sportu. Takie osoby stanowią wyśmienitych kandydatów na partnerów i powinny być wprowadzane do drużyn jako partnerzy.

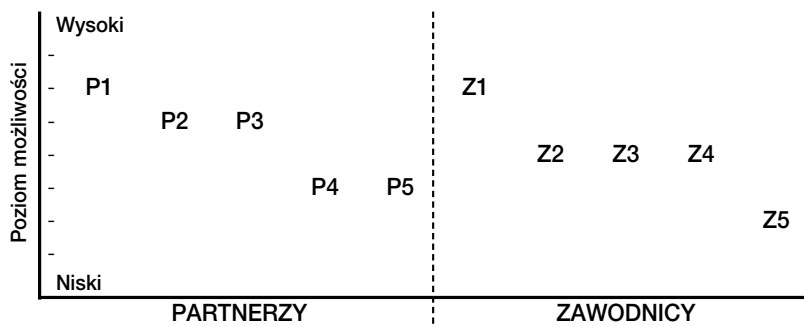
SPECIAL OLYMPICS UNIFIED SPORTS™
Specyficzne wymagania sportowe

		Jednakowy wiek	Jednakowe umiejętności	Skład liczbowy drużyny zunifikowanej i proporcje zawodnicy, partnerzy	
		W = Wymagane P = Preferowane	W = Wymagane P = Preferowane	Liczba zawodników	Liczba partnerów
Gry zespołowe					
Koszykówka		W	W	3	2
Piłka nożna	5 osobowe drużyny	W	W	3	2
Piłka nożna	11 osobowe drużyny	W	W	6	5
Softball		W	W	5	5
Piłka ręczna		W	W	4	3
Siatkówka		W	W	3	3
Hokej halowy		W	W	3	3
Sporty indywidualne					
Badminton	Gry podwójne	P	W	1	1
Bocce	Gry podwójne	P	P	1	1
Bocce	Drużyna	P	P	2	2
Bowling	Gry podwójne	P	P	1	1
Bowling	Drużyna	P	P	2	2
Kolarstwo	Tandem jazda na czas	P	P	1	1
Golf		P	P	1	1
Żeglarstwo	Załoga 2 osobowa	P	P	1	1
Żeglarstwo	Załoga 3 osobowa	P	P	2	1
Tenis stołowy	Gry podwójne	P	W	1	1
Tenis	Gry podwójne	P	W	1	1
	Sztafety	W	W	2	2
	Sztafety	W	W	2	2

SEKCJA G - SKŁAD DRUŻYNY

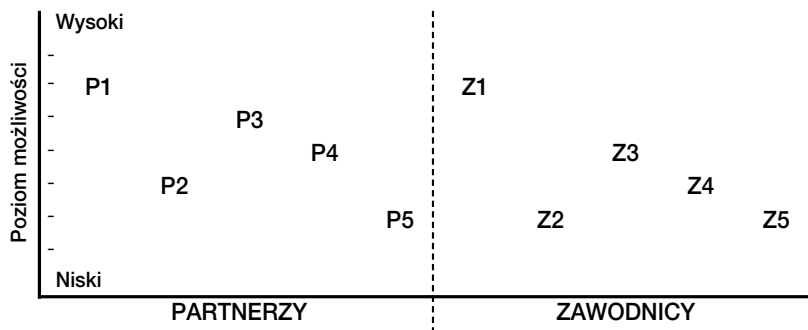
Kluczem do sukcesu zespołu zunifikowanego jest odpowiedni dobór członków drużyny. Zilustrowano tu 5 modeli kompozycji zespołu zunifikowanego.

Homogeniczna

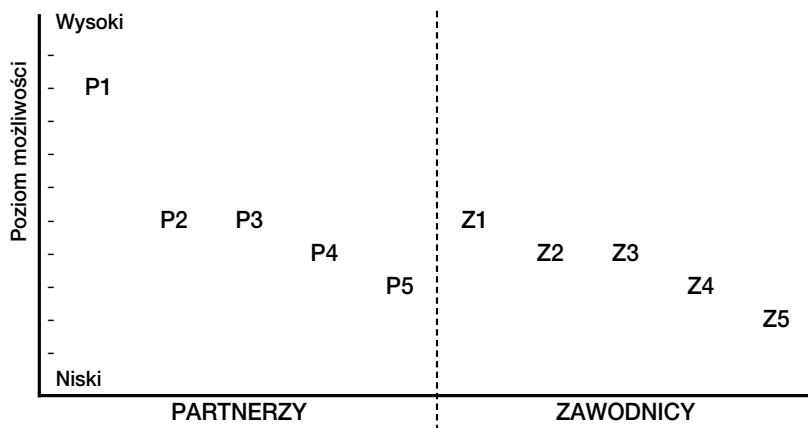
Uwaga: Skład jest odpowiedni, gdyż specjaliści zawodnicy mają umiejętności zbliżone do partnerów. Nawet najslabsi specjaliści sportowcy mogą uczestniczyć bez większych problemów w grze zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Mieszana

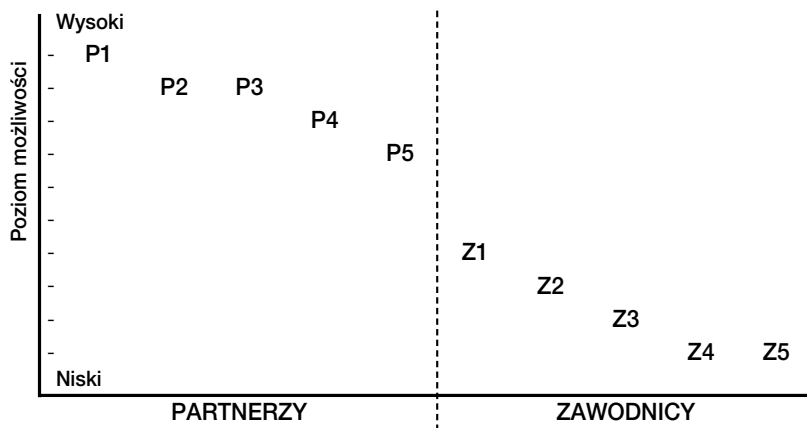
Uwaga: Skład jest odpowiedni, gdyż specjaliści zawodnicy mają umiejętności zbliżone do partnerów. Nawet najslabsi specjaliści sportowcy mogą uczestniczyć bez większych problemów w grze zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z dominującym zawodnikiem

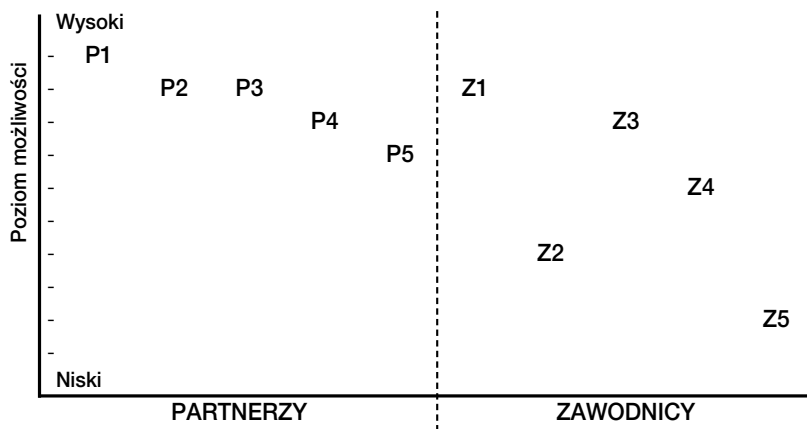
Uwaga: Ten model jest do przyjęcia tylko wówczas, gdy partner P1 rozumie sens (ideę) sportów zunifikowanych i jest w stanie dostosować się do gry, tak aby jej w pełni nie kontrolować. Taka drużyna nie może w tym składzie brać udziału w zawodach sportów zunifikowanych. Jest to koncepcja jedynie dopuszczalna do etapu treningowego.

Zróznicowana (treningowa)

Uwaga: Ten zespół nie jest odpowiedni do uczestnictwa w sportach zunifikowanych. Wszyscy partnerzy mają możliwości przewyższające specjalnych sportowców i muszą się przystosować w sposób znaczny do gry, aby osoby z niepełnosprawnością też mogły w niej uczestniczyć. Ten model jest bardzo korzystny dla potrzeb treningowych.

Z zawodnikiem o niskim poziomie możliwości

Uwaga: Jeżeli zawodnik Z5 posiada pewne umiejętności sportowe lecz ma ogólnie niższą sprawność od pozostałych kolegów, to taki model jest do przyjęcia wtedy, gdy zawodnik Z5 jest włączany do sytuacji, którym podoła. Jeżeli takich umiejętności nie posiada, to ani on, ani drużyna, nie zyskają żadnych korzyści.